

معاونت معماری و شهرسازی شهرداری تهران

ضوابط هماهنگی، تداوم و انسجام بصری نماهای

شهر تهران

ضوابط عام

بهار ۱۴۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَالَّذِي جَعَلَ الْمَوْتَ
وَالْحَيَاةَ

۱- مقدمه

ضوابط عام طراحی نما برای شهر تهران با هدف افزایش انسجام و هماهنگی نماهای شهری ارائه شده است. در تهیه این ضوابط از مصوبات شورایعالی نما و منظر، طرح تفصیلی شهر تهران، مبحث ۴، ۱۹، ۲۰ و ۲۲ مقررات ملی ساختمان، انضباط نما، نظم نما، لایحه طراحی، پایش و اجرا نماهای شهر تهران، نشریه ۷۱۴، استاندارد ۲۸۰۰، ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت جسمی و حرکتی، ساماندهی طراحی مساجد و ساختمان‌های شهرداری تهران و اصلاح نماسازی ابنیه در شهر تهران، ضوابط و شاخص‌های بازیابی هویت شهرسازی و معماری اسلامی- ایرانی و نامه مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی استفاده شده است. پس از بررسی منابع مذکور توسط مشاور، وجود برخی از ضوابط در کنار مجموعه‌ی ضوابط تدوین شده، ضروری بود که با استفاده از نظرات و تعامل با کارفرما به صورت ضوابط و توصیه‌های پیشنهادی به آن‌ها اضافه شد.

ضوابط و توصیه‌های عام در مجموعه حاضر در قالب ۶ موضوع اصلی زیر ارائه شده است:

- ۱- حجم (لفاف فضایی و تخلخل حجمی جداره)
- ۲- ارکان (ارکان عمودی و افقی)
- ۳- مصالح و رنگ
- ۴- روزنه‌ها و بازشوها و ورودی‌ها
- ۵- تأسیسات و الحاقات (تابلوها، جزییات تزئینی و پوشش گیاهی، سایبان، نرده و حفاظ)
- ۶- نورپردازی

۲- معرفی منابع

قوانین و دستورالعمل‌ها	شرح	مرجع تصویب
مبحث ۴ (۱۳۹۶)	مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان	وزارت راه و شهرسازی و هیئت وزیران
مبحث ۱۹ (۱۳۹۲)	مبحث نوزدهم مقررات ملی ساختمان	وزارت راه و شهرسازی و هیئت وزیران
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶)	مبحث بیستم مقررات ملی ساختمان	وزارت راه و شهرسازی و هیئت وزیران
مبحث ۲۲ (۱۳۹۲)	مبحث بیست و دوم مقررات ملی ساختمان	وزارت راه و شهرسازی و هیئت وزیران
انضباط نما (۱۳۹۳)	راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری	معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران
نظم نما (۱۳۹۴)	راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری	معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران
راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶)	پیوست لایحه طراحی، پایش و اجرا نماهای شهر تهران	معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران
مصوبه شورایعالی نما و منظر (۱۳۸۷)	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص ضوابط و مقررات ارتقاء کیفی سیما و منظر شهری	شورایعالی شهرسازی و معماری ایران
نشریه ۷۱۴ (۱۳۹۵)	دستورالعمل طراحی سازه‌ای و الزامات و ضوابط عملکردی و اجرایی نمای خارجی ساختمان‌ها	معاونت فنی و توسعه امور زیربنایی امور نظام فنی و اجرایی
استاندارد ۲۸۰۰ (۱۳۹۳)	آیین‌نامه طراحی ساختمان‌ها در برابر زلزله	وزارت راه و شهرسازی و هیئت وزیران
طرح تفصیلی شهر تهران (۱۳۹۱)	ضوابط و مقررات طرح تفصیلی جدید شهر تهران	شورایعالی شهرسازی و معماری ایران
ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت جسمی و حرکتی (۱۳۹۸)	ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت	شورایعالی شهرسازی و معماری ایران
ساماندهی طراحی مساجد و ساختمان‌های شهرداری تهران و اصلاح نماسازی ابنیه در شهر تهران - مصوبه ۵۰۴ (۱۳۹۱)	مصوبه پانصد و بیت و چهارمین جلسه رسمی - علنی - عادی شورای اسلامی شهر تهران (دوره سوم) به تاریخ سه‌شنبه سوم بهمن‌ماه سال ۱۳۹۱	شورای اسلامی شهر تهران
ضوابط و شاخص‌های بازیابی هویت شهرسازی و معماری اسلامی - ایرانی (۱۳۹۰)	-	شورایعالی شهرسازی و معماری ایران
نامه مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی به شماره ۱۳۸۴۴-۹۸-۶۷ (۱۳۹۸/۰۷/۱۳)	-	-

۳- واژگان مرتبط با ضوابط نما

واژه	مرجع	تعریف
نما	مصوبه شورای عالی نما و منظر	منظور از نما، نمای شهری و در انطباق با تعریف ارائه شده در بند ۱ مصوبه ۱۳۶۹/۸/۲۸ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران (کلیه سطوح نمایان ساختمان‌های واقع در محدوده و حریم شهرها و شهرک‌ها که از داخل معابر قابل مشاهده است؛ اعم از نمای اصلی یا نماهای جانبی) می‌باشد.
منظر شهری	مصوبه شورای عالی نما و منظر	کلیه عناصر طبیعی و مصنوع (ساختمان‌ها و الحاقات آن‌ها، مبلمان شهری، پوشش گیاهی و...) قابل مشاهده از عرصه‌های عمومی شهری شامل خیابان‌ها، میدان‌ها، گره‌ها و پهنه‌های عمومی است.
جداره	مصوبه شورای عالی نما و منظر	جداره، سطوح مربوط به دیوارهای محوطه‌هایی است که هیچ ساختمانی به‌صورت بلافاصله به آن ملحق نیست؛ نظیر دیوار باغات و نظایر آن.
دیوار	مبحث ۱۹	بخشی از پوسته خارجی یا داخلی غیر نورگذر ساختمان، که عمودی است، یا با زاویه بیش از ۶۰ درجه نسبت به سطح افقی قرار گرفته است.
بازشو	مبحث ۱۹	همه سطوح قابل باز شدن در پوسته ساختمان، که برای دسترسی، تأمین روشنایی، دید به خارج، خروج گاز حاصل از سوخت، تهویه و تعویض هوا ایجاد می‌گردند؛ مانند درها، پنجره‌ها و نورگیرها.
نمای شیشه‌ای	مبحث ۴	چنانچه حداقل ۶۰ درصد از پوشش نمای ساختمان از شیشه باشد، نمای شیشه‌ای محسوب می‌شود.
نمای شیشه‌ای پیوسته	مبحث ۴	به نمای شیشه‌ای اطلاق می‌شود که دارای سطوحی از شیشه باشد، به‌طوری‌که در تقسیم آن به ۲۰ مترمربع و بیشتر، جداکننده‌ای با مصالح دیگر در میان نباشد.
موقعیت آکس	راهنمای بررسی نماهای ساختمانی شهر تهران	موقعیت بناهایی که در انتهای مسیرهای مستقیم قرار گرفته‌اند و انسداد بصری ایجاد می‌کنند. این بناها به خاطر میزان عمر تماشای زیاد، اهمیت بالایی دارند.
نمای نبش یا کنج	راهنمای بررسی نماهای ساختمانی شهر	به بناهایی اطلاق می‌شود که در محل تقاطع دو فضای شهری قرار گرفته‌اند. این بناها نسبت به میان‌افزاها بیشتر در معرض دید قرار دارند.

واژه	مرجع	تعریف
	تهران	
میان‌افزا	راهنمای بررسی نماهای ساختمانی شهر تهران	بناهای میان‌افزا، بناهایی هستند که در درون بافت موجود و در میان سایر بناها افزوده می‌شوند. بناهای میان‌افزا به علت فراوانی بیشتر در مقایسه با سایر بناها، مهم‌ترین بخش از این دسته‌بندی هستند.
طبقه	مبحث ۴	عبارت است از فضا و عناصر قرار گرفته مابین کف موردنظر و کف طبقه فوقانی.
خط بام	مبحث ۴	اصطلاحاً لبه برخورد انتهای جداره به آسمان را خط بام می‌گویند. از لحاظ بصری، خط بام نقطه رسیدن جداره به آسمان است.
سطح نورگذر	مبحث ۴	به طور کلی به سطح یا جداری اطلاق می‌شود که ضریب انتقال نور آن بزرگ‌تر از ۲۰ درصد باشد. جداره نورگذر بر دو نوع شفاف و مات است و در این مبحث پنجره‌ها، نماها و درهای خارجی شیشه‌ای، نورگیرها و مشابه آن‌ها را شامل می‌شود.
مهتابی (تراس)	مبحث ۴	سطح روبازی از ساختمان که بام بخش‌هایی از طبقه زیرین آن است.
ایوان	مبحث ۴	فضایی مسقف است که از یک طرف با هوای آزاد به طور مستقیم ارتباط دارد.
بالکن	مبحث ۴	سطحی است که از دو یا سه طرف به طور مستقیم در مجاورت هوای آزاد قرار گرفته است و زیر آن به وسیله فضای بسته‌ای اشغال نگردیده باشد.
محفظه آفتاب‌گیر	مبحث ۴	فضایی نیمه‌باز که در صورت اخذ مجوز از شهرداری‌ها یا سایر مراجع صدور پروانه ساختمانی، در شرایط اقلیمی مناسب با سطوح شفاف پوشیده می‌شوند، یا از ابتدا به صورت بخشی از فضاهای اصلی ساختمان به منظور استفاده از انرژی و نور آفتاب و اجتناب از تبادل حرارت با خارج ساختمان طراحی می‌شود.
الحاقات	راهنمای بررسی نماهای ساختمانی شهر تهران	الحاقات نما، عناصری هستند که جزء طرح اولیه ابنیه نبوده و بعداً بر اثر نیاز مالک یا ساکن به مرور زمان به ساختمان الحاق شده‌اند. این عناصر می‌توانند در نماهای ساختمانی به صورت: تأسیسات ساختمانی، حفاظ‌ها، تابلوها و عناصر کاربردی و یا غیر کاربردی دیگر مطرح شوند.
تابلو	مبحث ۲۰	ابزاری برای پیام‌رسانی تصویری است، ممکن است دارای سازه یا فاقد آن بوده، به ساختمان یا دیوار الصاق شود یا روی زمین، نرده و امثال آن قرار گیرد.
تابلو معرف	مبحث ۲۰	تابلویی است که علائم آن شامل حروف، اعداد، اشکال، تصاویر، تزئینات،

واژه	مرجع	تعریف
کاربری		نمادها، یا نظایر آن‌ها باشد و به منظور پیام‌رسانی محیطی درباره‌ی معرفی کاربری در همان ملک یا ساختمان، نصب و از معبر عمومی قابل رویت باشد (مانند تابلو مغازه‌ها و ادارات و نظایر آن).
تابلوی تبلیغاتی	مبحث ۲۰	تابلویی است که اشاره به کسب، خدمات یا تسهیلات و تأسیساتی می‌کند که معرف کاربری‌های موجود در محل نصب آن نباشد و یا اگر در آن محل نصب شده، از نظر مسئولان پیامی تبلیغاتی محسوب می‌شود.
علائم	مبحث ۲۰	پیام‌هایی هستند که با استفاده از رنگ، نوشتار، تصویر، نور، گفتار، صورت و حرکت، پیامی را برای آگاهی به مخاطب منتقل می‌کند.
تابلوی نام ساختمان	مبحث ۲۰	تابلویی است دارای پیام معرفی ساختمان، در محل‌های مجاز نصب می‌شود.
تابلوهای طره	مبحث ۲۰	تابلوهایی که به صورت عمود بر نما نصب می‌گردند.
پلاک	مبحث ۲۰	تابلوهای کوچک با حداکثر مساحت تعیین شده در مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان که پیام‌هایی چون معرفی کاربری‌های مستقر در بنا دارد.
واحد تصرف	مبحث ۴	محدوده‌ای مستقل از یک بنا، دارای متصرف یا متصرفاتی با مالکیت یا مجوز بهره‌برداری مشخص که به وسیله دیوارها و سقف و کف از سایر واحدهای تصرف و فضای عمومی مجزا گردیده است.
فضای اقامت	مبحث ۴	فضایی محصور برای زندگی، خواب و غذا خوردن انسان است، که به وسیله عناصر ساختمانی از جمله دیوارها، سقف و کف از سایر فضاها جدا شده و دارای نور و تهویه‌ی طبیعی و حفاظت لازم در برابر عوامل طبیعی باشد.
فضای انبار	مبحث ۴	شامل همه فضاهایی که به منظور انبار کردن کالاها و محصولات غیر خطرناک مورد استفاده قرار می‌گیرند و محل اشتغال محسوب نمی‌شوند.
توقفگاه	مبحث ۴	محل‌های توقف و نگهداری وسایل نقلیه که شامل توقفگاه‌های وسایل نقلیه در فضای باز و فضاهای توقفگاه وسایل نقلیه در ساختمان می‌شوند.
بام شیبدار	مبحث ۱۹	پوشش نهایی ساختمان که شیبی بیشتر از ۱۰ درجه و کمتر از ۶۰ درجه نسبت به سطح افقی دارد. بر روی سقف شیبدار، فضای خارج و در زیر آن، فضای کنترل‌شده یا کنترل نشده قرار دارد. اگر زاویه شیب جداره بیش از ۶۰ درجه باشد، از دید این مبحث دیوار تلقی می‌شود.
میله دستگرد	مبحث ۴	یک میله یا نرده افقی یا مایل که با مشخصاتی معین برای دست گرفتن به

واژه	مرجع	تعریف
		عنوان تکیه‌گاه یا هدایت افراد، نصب شده است.
جایگاه امدادرسانی	مبحث ۴	فضاها و سطوحی که به منظور کمک و امدادرسانی از طریق فضاهای باز، در موارد اضطراری در نظر گرفته شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند
مصالح غیرریزنده	مبحث ۴	مصالحی است که اگر به هر صورت شکسته شده و یا از محل خود جدا شوند، امکان ریزش قطعات آنها وجود نداشته باشد.
شیراه	مبحث ۴	سطح شیب‌داری است که برای حرکت بین دو سطح دارای اختلاف ارتفاع به کار برده می‌شود.

۱- حجم (لغاف فضایی و تخلخل حجمی جداره)

مرجع	ضابطه
برگرفته از مبحث ۴ (ویرایش سوم، ۱۳۹۶) ۱-۴-۴-۴	۱- تناسبات حجمی ساختمان باید منطبق با ضوابط طرح تفصیلی و ضوابط مقررات ملی ساختمان باشد.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۲-۴-۴-۴	۲- طراحی و اجرای ساختمان‌ها باید به صورتی باشد که حجم و نما و سایر جزئیات نمایان آن‌ها در تناسب با هویت و موقعیت خیابان، محله، مظاهر فرهنگی، طبیعی و ویژگی‌های ارزشمند محیط از جمله سیمای شهری مورد انتظار در موقعیت و کاربری موردنظر، مشخصات بصری ساختمان‌های موجود شاخص، چشم‌اندازها و عوارض طبیعی و شرایط اقلیم و جغرافیایی باشد.
برگرفته از مصوبه شورایی - نما و منظر (۸۷/۰۹/۲۵) ۱۵-۱-۳	۳- استفاده از فرم‌ها و حجم‌های غیرمتعارف و خاص (نظیر کشتی، میوه‌ها، قلعه و...) در طراحی بناهای موقعیت میان‌افزا، نیش و آکس ممنوع است.
برگرفته از راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۱-۱-۲	۴- پاسداری از ارزش‌های معماری بافت‌های ارزشمند و تاریخی در طرح نمای بنای واقع شده در بافت تاریخی الزامی است.
اداره کل معماری و ساختمان	۵- بالکن‌ها، تراس‌ها و هرگونه پیش‌آمدگی یا فرورفتگی ساختمان باید در هماهنگی با الگوهای رایج حجمی در بدنه‌ی شهری موجود، طراحی شود.
اداره کل معماری و ساختمان	۶- در طراحی بالکن می‌بایست به محل رویش درختان پیاده‌رو و رشد آن‌ها در آینده توجه شود. تبصره: اولویت باید با حفظ درختان و نه طراحی ساختمان باشد.
مصوبه شورایی - نما و منظر (۸۷/۰۹/۲۵) ۵-۲-۳	۷- ایجاد هرگونه اختلاف سطح (لبه، پله، سکو و...) در مسیر عبور در معابر پیاده و سواره ممنوع است و تغییرات سطوح بایستی به وسیله شیب‌راهه و رمپ انجام شود.
شورای اسلامی شهر تهران	۸- در ارتفاع بیش از ۳٫۵ متر و در گذرهای با عرض بیش از ۲۰ متر، عمق پیش‌آمدگی نما تا حداکثر ۲۰ سانتیمتر بلامانع است.
اداره کل معماری و ساختمان	۹- طراحی تمامی نماهای قابل رویت از فضای شهری، الزامی است.

۱- حجم (لغاف فضایی و تخلخل حجمی جداره)

اداره کل معماری و ساختمان	۱۰- در جداره‌های یکپارچه بدون بازشو بهره‌گیری از تمهیداتی نظیر تقسیم‌بندی‌های حجمی (قاب‌های ساکت، نوارهای حجمی و...) الزامی است.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۱- ضروری است در بناهای مسکونی و تجاری، جهت افزایش نفوذپذیری بصری، دیوارهای طبقه همکف یا حیاط به صورت متخلخل یا شفاف طراحی شود.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۲- انطباق محل بازشوها در نقشه‌های پلان و نما الزامی است.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۳- باید جزئیات اجرایی نما با حدود مجاز جلوآمدگی نما بر اساس نقشه لبه نما منطبق باشد.

۲-ارکان نما (ارکان افقی و عمودی)

مرجع	ضابطه
برگرفته از راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۲-۲-۲	۱- هماهنگی خط بام و خط ساختمان و تراز طبقات و بازشوها با ساختمان‌های مجاور الزامی است (در چارچوب طرح تفصیلی). تبصره: در موقعیت آکس و مواردی که کاربری بنا تغییر کرده است، این هماهنگی می‌تواند مطابق با نظر کمیته نما وجود نداشته باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۲- در پلاک‌های میان‌افزا در صورتی که تأکیدات افقی (محدوده قرارگیری بازشوها و تراس‌ها و بالکن‌ها، درهای ورودی، خط پایه، خط طبقه همکف، خط بام) ساختمان‌های مجاور در دو طرف هم‌تراز نیستند، تبعیت خطوط افقی طبقات نما از خطوط افقی طبقات حداقل یکی از پلاک‌های مجاور الزامی است. تبصره ۱: نماهای میان‌افزا باید بین ارکان دو نمای مجاور ارتباط برقرار کند. تبصره ۲: در جداره‌های خیابان‌های شیب‌دار، تقسیمات افقی به صورت پله‌ای یا... از شیب خیابان پیروی کنند.
اداره کل معماری و ساختمان	۳- در بناهای میان‌افزا و نبش و آکس، خط طبقه همکف ساختمان باید از خط طبقه همکف یکی از پلاک‌های مجاور خود (ساختمان نوسازتر) پیروی کند. تبصره ۱: توصیه می‌شود ارتفاع سردر ورودی اصلی بناها جهت افزایش تشخیص ورودی، حداکثر ۵۰ سانتیمتر نسبت به خط طبقه همکف بلندتر باشد. تبصره ۲: در صورت قدیمی بودن پلاک‌های مجاور، تبعیت از ارتفاع خط طبقه همکف الزامی نیست.
اداره کل معماری و ساختمان	۴- در ساختمان‌های نبش یا کنج که چند نما دارند، باید زبان طراحی همه‌ی نماها یکسان باشد و تمامی نماهای ساختمان به صورت یک کل درک شود. تبصره ۱: تأکید اصلی در طراحی نمای ساختمان‌های نبش، باید در قسمت نبش بنا باشد.

۳- مصالح و رنگ

مرجع	ضابطه
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۴-۱۱	۱- ساختمان باید به نحوی طراحی و با مصالح و روش‌هایی ساخته شود که تمام سطوح خارجی و نمای آن ضمن انطباق با الزامات مبحث پنجم و استانداردهای ملی مصالح ساختمانی، در برابر عوامل جوی متعارف در منطقه اقلیم و جغرافیایی موردنظر، مانند یخبندان، کج باران، تابش آفتاب، هوازگی و نفوذ گازهای مضر، مقاومت کافی داشته باشد و با عملیات نگهداری و تعمیرات لازم، دوام و کارایی آن حفظ شود.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۴-۴	۲- تمام سطوح خارجی نمایان و قابل دیدن ساختمان باید با مصالح و روش‌های مناسب ایمن، بهداشتی و بادوام (با رعایت موارد مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان) طراحی گردد.
راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۴-۴-۳	۳- در صورت پیش‌آمدگی رخ‌بام (پیشانی ساختمان) سطح زیرین پیش‌آمدگی باید با مصالح مناسب نماسازی شود.
راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۳-۱-۷	۴- استفاده از مصالح مستحکم در قسمت پایه بنا الزامی است.
الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) - ص ۴	۵- از به‌کارگیری مصالح برنده یا شکننده، در طبقات همکف و اول، در محدوده‌ای که در تماس فیزیکی با انسان قرار می‌گیرد، پرهیز شود (از قبیل فلز و...).
الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۴	۶- درز انقطاع بین دو ساختمان، با مصالح متناسب با نما پوشانده شود.
اداره کل معماری و ساختمان	۷- در انتخاب مصالح به بهینه‌سازی مصرف انرژی، با رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان، توجه شود. ^۱
نامه مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی به شماره ۹۸-۶۷-۱۳۸۴۴- (۱۳۹۸/۷/۱۳)	۸- با توجه به سازوکارهای نظارتی، نماهای ساختمانی قابل اشتعال (نماهای پلیمری، کامپوزیت آلومینیوم، ترمو وود، نماهای چوبی و نظایر آن) تنها در صورت داشتن گواهینامه فنی آتش از مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی مجاز به کاربرد هستند. همچنین تطبیق دقیق سیستم نما (شامل مصالح و جزئیات اجرایی) با دامنه کاربرد مجاز قید شده در گواهینامه فنی باید صورت گیرد.
اداره کل معماری و ساختمان	۹- مصالح مورد استفاده در نما باید تاییدیه استاندارد را از سازمان‌های مربوطه نظیر سازمان ملی استاندارد و مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن اخذ نماید.

^۱ - در این ارتباط رعایت مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان الزامی است.

۳- مصالح و رنگ

<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری- نظم نما (۱۳۹۴) ۵-۳</p>	<p>۱۰- از به کارگیری مصالحی که برای اکوسیستم مضر هستند و پسماند تجزیه ناپذیر تولید می- کنند پرهیز گردد. (مانند ایرانیت و ...)</p>
<p>مصوبه شورایی عالی نما و منظر (۸۷/۰۹/۲۵) ۱۶-۱-۳</p>	<p>۱۱- استفاده از نماهای پرده‌ای (نماهای آلومینیومی، شیشه‌ای، کامپوزیت، شیشه‌های جیوه‌ای و...) در جداره‌های بیرونی و قابل مشاهده از عرصه‌های عمومی، ضمن رعایت مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان، برای کلیه بناهای دولتی و عمومی ممنوع بوده و استفاده از این مصالح صرفاً درون بناها مجاز است.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۳-۴-۴-۴</p>	<p>۱۲- در نماهای شیشه‌ای ساختمان‌های هم‌جوار بزرگراه‌ها و شریان‌های اصلی عبوری شهر، استفاده از شیشه‌های بازتابی، مشروط به عدم مغایرت با سایر مفاد مبحث ۴ و عدم مزاحمت بصری یا درخشندگی مزاحم برای ساکنین و عابران و به‌ویژه رانندگان است.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۴-۴-۴</p>	<p>۱۳- در تمام ساختمان‌های دارای نمای شیشه‌ای، در نظر گرفتن تجهیزات یا تمهیدات مناسب جهت نظافت نما از جبهه بیرونی به گونه‌ای که در نما و حجم ساختمان تأثیر نامطلوب نگذارد، الزامی است.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۵-۴-۴-۴</p>	<p>۱۴- انتخاب نوع، تعداد لایه‌ها و ضخامت شیشه باید مطابق با مباحث ۵ و ۱۹ مقررات ملی ساختمان و استانداردهای ملی ایران صورت پذیرد.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۶-۴-۴-۴</p>	<p>۱۵- استفاده از نماهای تمام شیشه‌ای پیوسته در ساختمان‌های مسکونی مشرف به معابر ممنوع است.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۷-۴-۴-۴</p>	<p>۱۶- در ساختمان‌های غیرمسکونی گروه‌های ۶، ۷ و ۸ دارای نمای شیشه‌ای پیوسته، رعایت عقب‌نشینی با فاصله افقی حداقل ۲ متر بین خط نمای شیشه‌ای پیوسته تا حد محدوده زمین الزامی است، طبقه همکف ساختمان می‌تواند از رعایت این عقب‌نشینی مستثنا گردد.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۸-۴-۴-۴</p>	<p>۱۷- تمام سطوح شیشه‌ای با عرض بیش از ۹۰ سانتیمتر و مساحت بیش از ۱۵۰ سانتیمتر مربع که در مجاورت فضای باز و معبر قرار دارند، باید از شیشه ایمن و غیر ریزنده باشند.</p>
<p>نشریه ۷۱۴ (۱۳۹۵) ۱-۳-۳-۲</p>	<p>۱۸- شیشه‌های موجود بر روی تیغه‌ها و قاب‌های منفردی که دارای مساحت بیش از ۱.۵ مترمربع می‌باشند و در ارتفاع بیش از ۳ متر در بالای محل عبور عابران پیاده نصب شده‌اند باید از جنس لمینیت، آبدیده یا شیشه‌های با مقاومت بالا که به هنگام شکستن در داخل قاب شیشه باقی می‌مانند، باشند.</p>
<p>نشریه ۷۱۴ (۱۳۹۵) ۹-۳-۳-۲</p>	<p>۱۹- طول و ارتفاع قطعه نمای سازه‌ای خارجی شیشه‌ای نباید بیش از ۱.۲ متر باشد.</p>

۳- مصالح و رنگ

<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۱۲-۱-۳</p>	<p>۲۰- به کارگیری سنگ ازاره از جنس‌های مقاوم تا ارتفاع ۴۰ سانتیمتر الزامی است.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۲۱- مصالح سیمان استفاده شده در نما باید نانو و قابل شست‌وشو باشند. تبصره ۱: کیفیت سیمان استفاده شده در نما باید به گونه‌ای باشد که بر اثر تغییرات اقلیمی، تغییر رنگ پیدا نکند.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۲۲- چینش آجر، سنگ و سایر مصالح باید متناسب با سبک طراحی نما باشد. تبصره ۱: بندکشی مصالح باید در هماهنگی با طرح عناصر باشد و در طراحی نما باید به رنگ بندکشی مصالح توجه شود.</p>
<p>ساماندهی طراحی مساجد و ساختمان‌های شهرداری تهران و اصلاح نماسازی ابنیه در شهر تهران مصوبه ۵۰۴ (۱۳۹۱) - ماده چهارم</p>	<p>۲۳- هرگونه استفاده از مصالح کامپوزیت در کاربری‌های مسکونی ممنوع است.</p>
<p>برگرفته از راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۲۲-۱-۳</p>	<p>۲۴- استفاده از هرگونه مصالح مهارناپذیر و غیر ایمن مانند سنگ قیچی و غیره در طبقات بالای همکف مجاز نیست.</p>
<p>استاندارد ۲۸۰۰ (ویرایش ۴، ۱۳۹۳) ۶-۴-۱</p>	<p>۲۵- با به کارگیری مصالح غیر سازه‌ای سبک برای نما، وزن ساختمان به حداقل رسانده شود.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۲۶- جنس و رنگ و بافت مصالح انتخابی برای نمای ساختمان‌های میان‌افزا باید هماهنگ با جداره شهری انتخاب شوند. تبصره ۱: تشخیص هماهنگی یا عدم هماهنگی با زمینه بر عهده اعضای کمیته نمای منطقه است. تبصره ۲: در نمای ساختمان‌های نبش، تک‌بنا و آکس، به خصوص بناهایی که کاربری متفاوتی دارند، رنگ ساختمان می‌تواند از رنگ غالب زمینه پیروی نکند.</p>
<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۲-۱-۳</p>	<p>۲۷- از یک نوع مصالح و یک رنگ به عنوان مصالح زمینه اصلی نما استفاده شود.</p>
<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶)</p>	<p>۲۸- در طراحی نما حداکثر از ۴ نوع مصالح استفاده شود. پروفیل جزو مصالح محسوب می‌شود.</p>

۳- مصالح و رنگ

<p>۵-۱-۳ الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۵</p>	<p>۲۹- از به کارگیری رنگ‌های متعدد در سطح غالب نما پرهیز شود.</p>
<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۱-۱-۳</p>	<p>۳۰- رنگ زمینه نما باید با بناهای مجاور سازگار و باعث یکپارچگی و پیوستگی محیط گردد.</p>
<p>الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۴</p>	<p>۳۱- رنگ غالب نما، با رنگ ابنیه هم‌جوار (در صورت واجد ارزش بودن) هماهنگ باشد.</p>
<p>الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۴</p>	<p>۳۲- استفاده از رنگ‌های نامتعارف و تند در نمای ساختمان ممنوع است.</p>
<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۱۶-۱-۳</p>	<p>۳۳- رنگ‌های متضاد با ابنیه هم‌جوار به عنوان رنگ غالب بنا به کار گرفته نشود.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۳۴- تشخیص رنگ مناسب نما بر عهده‌ی طراح و تأیید آن بر عهده‌ی کمیته نما است.</p>

۴- بازشوها و ورودی‌ها

مرجع	ضابطه
اداره کل معماری و ساختمان	۱- در طراحی تمامی بازشوها استفاده از شیشه‌های ایمن و غیر ریزنده الزامی است.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۲-۳-۶-۴	۲- در تعیین سطوح نورگذر و بازشوهای الزامی فضاها، تعیین میزان دقیق این سطوح با توجه به نوع تصرف و فضای موردنظر، ویژگی‌های مکانی، جغرافیایی و اقلیمی و همچنین الزامات ایمنی آن‌ها، به روش‌های مندرج در مباحث سوم، چهاردهم، هجدهم و نوزدهم مقررات ملی ساختمان الزامی است. ^۳
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۵-۸-۹-۴	۳- تعبیه پنجره در محل‌هایی که خارج از حدود مجاز در این مقررات، موجب اشرف به حیاط و ساختمان مجاور شود، ممنوع است.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۶-۸-۹-۴	۴- در صورتی که امکان اشرف از معبر عمومی مجاور به داخل فضاهای اقامت در ساختمان وجود داشته باشد، لازم است کف پنجره فضاهای اقامت در بالاتر از ارتفاع دید عابران تعبیه شود.
اداره کل معماری و ساختمان	۵- منظور نمودن تمهیدات لازم برای دسترسی معلولان جسمی-حرکتی به داخل ساختمان ضروری است و می‌بایست طرح مناسب‌سازی پیاده‌رو و ورودی ساختمان به همراه نقشه نما ارایه گردد.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۱-۵-۱-۵-۴	۶- در اصلی باید از نوع لولایی با پهنای مفید حداقل ۹۰ سانتیمتر و حداقل ارتفاع مفید درب ۲,۰۵ متر باشد. مگر آنکه در مقررات اختصاصی تصرفی به گونه‌ای دیگر تعیین شده باشد. درهای دو لنگه بدون وادار وسط که به عنوان در اصلی به کار می‌روند، باید هنگام باز شدن لنگه فعال، حداقل ۸۰ سانتیمتر پهنای مفید بدون مانع داشته باشند. پهنای هر لنگه در نباید از ۱,۲۰ متر بیشتر باشد. تبصره: منظور از در اصلی، در ورودی به پلاک و واقع در پیاده‌رو یا فضای عمومی بیرون بنا می‌باشد که ارتباط درون و بیرون را تأمین می‌نماید.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۱-۳-۱۰-۵-۴	۷- پهنای معبر ورودی و شیب‌راه در همه توقفگاه‌های بزرگ و توقفگاه‌های عمومی متوسط نباید کمتر از ۵ متر و در توقفگاه‌های متوسط خصوصی نباید کمتر از ۳/۵ متر باشد. حداقل عرض ورودی و شیب‌راه برای توقفگاه‌های کوچک ۳ متر است.

^۳ - رجوع شود به پیوست ۱

۴- بازشوها و ورودی‌ها

<p>راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶)</p> <p>۵-۳-۴</p>	<p>۸- سبک در ورودی ساختمان باید با سبک نما یکسان باشد.</p>
<p>طرح تفصیلی (۱۳۹۱)</p> <p>۴-۱۲ تبصره ۴</p>	<p>۹- پیش‌بینی راه‌های ورودی مجزا برای دسترسی به فضای پارکینگ (رامپ) و ورودی پیاده به ساختمان، در اراضی و املاک با بر ۶ متر و بیشتر، الزامی است.</p>
<p>مبحث ۴ (۱۳۹۶)</p> <p>۴-۱۰-۹-۱۲-۴</p>	<p>۱۰- بازشوهای پنجره‌ای که قابل دستیابی از معابر عمومی باشند، باید ایمن طراحی شده، یا توسط نرده، حصار یا تدابیر دیگر محافظت شوند.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۱- ضروری است در مناطق پر سروصدا مانند بزرگراه‌ها از پنجره‌های دوجداره یا سه جداره استفاده شود.</p>

۵- الحاقات

مرجع	ضابطه
مصوبه شورای عالی نما و منظر (۸۷/۰۹/۲۵) ۱۷-۱-۳	۱- در طراحی ابنیه احداث تأسیسات به صورت نمایان در منظر شهری ممنوع است و تأسیسات باید با تمهیدات مناسب از معرض دید عمومی حذف شوند. در ابنیه موجود به مالکان فرصت داده می‌شود تا مطابق برنامه‌ای که از سوی کمیته مشخص می‌شود، ظرف مدت سه سال به اصلاح نما اقدام نمایند.
اداره کل معماری و ساختمان	۲- طراحی محل تعبیه تأسیسات در بالکن به گونه‌ای که مانع نورگیری فضاهای اصلی شود، ممنوع است.
الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۹	۳- پیش‌بینی تدابیری همچون قرنیز برای کف پنجره‌ها به نحوی که از لغزش آب، بر روی نما و ایجاد لکه جلوگیری شود، ضروری است.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۴-۵-۱-ج	۴- درگاهی و لبه کف پنجره، نیم ستون چسبیده به دیوار، قرنیزها، لوله‌های آب باران، پله یا شیب‌راه ورودی و دیگر عناصر ساختمانی که در ارتفاع کمتر از ۳.۵ متر از کف معبر مجاور باشند، نباید بیش از ۱۰ سانتیمتر در معبر عمومی پیش‌آمدگی داشته باشند.
ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت جسمی و حرکتی (۱۳۹۸) ۱۳-۴-۱-۱	۵- پیش‌آمدگی اشیای نصب شده بر روی دیوار پیاده‌رو مانند تابلوها که لبه‌های خارجی آن‌ها در ارتفاع بین ۷۰ تا ۲۱۰ سانتیمتر از کف تمام شده قرار داشته باشند، نباید از ۱۰ سانتیمتر بیشتر باشد.
مبحث ۲۲ (۱۳۹۲) ۷-۴-۳-۲۲	۶- کلیه ساختمان‌ها باید دارای پلاک یا شماره ساختمان طبق قوانین سازمان مسئول خدمات شهری بوده و در بالای در ورودی ساختمان و به سمت خیابان یا جاده که به وضوح قابل‌رؤیت باشد، نصب شده باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۷- صفحه‌ی آیفون باید در نقطه قابل دسترس و در مجاورت ورودی قرار گیرد.
اداره کل معماری و ساختمان	۸- طراح باید موقعیت هر گونه تأسیسات موردنیاز (چراغ، دوربین مداربسته، جعبه‌ی پست و...) را در طراحی سردر و دیواره‌ی ورودی پیش‌بینی کند.
مصوبه شورای عالی نما و منظر (۸۷/۰۹/۲۵) ۱-۲-۳	۹- لوله‌های گاز شهری بایستی متناسب با رنگ نمای ساختمان‌ها رنگ‌آمیزی شوند.

۵-۱- تابلوها

مرجع	ضابطه
الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۱۰	۱- درج هرگونه نوشته بر روی نمای ساختمان مازاد بر آنچه در نقشه نمای مصوب مجاز بوده است، ممنوع است.
الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۱۰	۲- اجرا و نصب تابلو، خارج از جایگاه پیش‌بینی شده در طراحی نمای ساختمان ممنوع است.
الگوی راهنمای طراحی، کنترل و اجرای نماهای شهری - انضباط نما (۱۳۹۳) ص ۱۰	۳- استفاده از علائم و نمادهای اشاعه دهنده تفکرات ضد دینی و ضد فرهنگی، ممنوع است.
مصوبه شورایی نما و منظر (۱۳۸۷/۹/۲۵) ۲-۲-۳	۴- نصب تابلوهایی که در معابر موجب اختلال در حرکت عابران شود، مطابق مبحث بیستم مقررات ملی ساختمان ممنوع است.
راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۳-۲-۶-۴	۵- تجاوز لبه بالایی تابلو به نمای طبقه بالاتر مجاز نیست.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۱-۱-۶-۷-۲۰	۶- تابلوهای معرف کاربری الزاماً باید در ملک محل وقوع کاربری نصب شوند مگر در مواردی که در مقررات مبحث ۲۰ آمده باشد.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۲-۱-۶-۷-۲۰	۷- تابلوهای معرف کاربری فقط روی نماهای اصلی ساختمان یا داخل ملک و رو به معبر عمومی اجازه نصب دارند.
مصوبه شورایی نما و منظر (۱۳۸۷/۹/۲۵) ۵-۱-۳	۸- تعدد تابلوهای معرف کاربری در یک منظر شهری مجاز نیست و هر تصرف تنها مجاز به استفاده از یک تابلو در نما یا جداره هریک از معابر شهری که تصرف مذکور در حاشیه آن قرار دارد، می‌باشد.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۲-۱-۷-۷-۲۰	۹- مطالب تابلوهای نام ساختمان، محدود به نام و یک تصویر یا شماره ساختمان باشد.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶)	۱۰- دوباره‌نویسی و تکرار مطالب تابلو ممنوع است. (موارد استثنا به تشخیص مرجع صدور)

۵-۱- تابلوها

۴-۱-۷-۷-۲۰	پروانه تابلو مجاز است). تبصره: این ضابطه شامل تابلوهای تبلیغاتی نمی‌شود.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۲-۲-۷-۷-۲۰	۱۱- استفاده از خط و زبان فارسی در مطالب تابلوها الزامی است.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۲-۲-۷-۷-۲۰	۱۲- استفاده از زبان و خط انگلیسی در کاربری‌های عمومی اضطراری مانند داروخانه، اماکن درمانی و اورژانس، پلیس و غیره الزامی است.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۳-۲-۷-۷-۲۰	۱۳- اولویت خط فارسی بر خط بیگانه در کلیه تابلوهای معرف کاربری دوزبانه الزامی است. در مواردی چون تابلوهای سفارتخانه‌ها، کلیساها، انجمن‌های اقلیت‌های قومی و سایر مواردی که کاربری به اتباع خارجی و اقلیت‌های قومی و زبانی اختصاص دارد، اولویت خط فارسی حذف می‌گردد. اما به هر حال در کنار خط بیگانه، خط فارسی نیز باید وجود داشته باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۴- استفاده از تابلوهای نئون برای نماهای ساختمان‌های پهنه مسکونی ممنوع است.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۳-۲-۸-۷-۲۰	۱۵- نورپردازی تابلوهای معرف کاربری و تبلیغاتی در معابر و محوطه‌های بیرونی به صورت چشمک‌زن و رقصان، بویژه در مناطق مسکونی و در حاشیه بزرگراه‌ها، ممنوع است. این تابلوها باید فقط با نور ثابت نورپردازی شوند.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۴-۲-۸-۷-۲۰	۱۶- در تصرف‌های کسبی/ تجاری و تجمعی، استفاده از تابلوهای چشمک‌زن و رقصان، فقط با تأیید مرجع صدور پروانه ساختمان مجاز است.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۸-۲-۸-۷-۲۰	۱۷- تابلوهای چشمک‌زن، روشن و خاموش شونده و دارای تصاویر متحرک که سرعتی بیش از ۳۰ مرتبه خاموش شدن در دقیقه دارند، باید به نحوی نصب شوند که حداقل پایین‌ترین نقطه تابلو تا سطح زمین ۹ متر باشد.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۱-۵-۴-۴ ث	۱۸- پیش‌آمدگی تابلوها و سایر عناصر الحاقی به ساختمان منطبق با مبحث بیستم مقررات ملی ساختمان و سایر ضوابط طرح‌های توسعه و عمران شهری مشروط بر آنکه لبه خارجی آن‌ها بیشتر از ۹۰ سانتیمتر با لبه جدول سواره‌رو فاصله افقی داشته باشد، مجاز است.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۱-۲-۶-۷-۲۰	۱۹- حد زیرین ارتفاع تابلوهایی که از زیر آن‌ها عبور می‌شود نباید از ۲/۵ متر پایین‌تر باشد و یا سازه و اجزای آن بالاتر از این ارتفاع نسبت به متوسط تراز کف و زمین معبر قرار گیرند.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۱-۴-۶-۷-۲۰	۲۰- کلیه تابلوهای دیواری باید به صورتی روی نمای ساختمان نصب شوند که اگر در ارتفاع کمتر از ۲/۵ متر نسبت به زمین و کف قرار گیرند، حداکثر پیش‌آمدگی آن‌ها در حریم معبر عمومی ۱۰ سانتیمتر باشد.
مبحث ۲۰ (۱۳۹۶) ۲-۲-۶-۷-۲۰	۲۱- حد زیرین تابلوهای دیواری و تابلوهای ایستاده‌ای که ضخامت آن‌ها از ۱۰ سانتیمتر تجاوز نمی‌کند و از زیر آن افراد عبور نمی‌کنند، باید حداقل ۶۰ سانتیمتر بالاتر از متوسط کف و زمین

۵-۱- تابلوها

	باشد.																
میخت ۲۰ (۱۳۹۶) ۱-۳-۶-۷-۲۰	۲۲- در تابلوهای معرف کاربری، حداکثر ارتفاع مجاز نصب «لبه فوقانی تابلوهای دیواری مربوط به کاربری‌های واقع در طبقه همکف» و نیز تابلوهای طره و ایستاده با پایه نگهداری آن‌ها، تا زیر سطح کف پنجره طبقه اول و حداکثر ۶ متر از متوسط کف معبر است.																
میخت ۲۰ (۱۳۹۶) ۲-۴-۶-۷-۲۰	۲۳- به تابلوهای طره که عمود بر نمای اصلی ساختمان نصب می‌گردند، به شرطی که پیشروی آن‌ها در معبر عمومی حداکثر تا یک سوم عرض پیاده‌رو و حداقل ۹۰ سانتیمتر از لبه سواره‌رو فاصله داشته باشد، طبق مقادیر زیر اجازه پیشروی در حریم معبر عمومی داده می‌شود:																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>حداقل ارتفاع حد زیرین تابلو نسبت به تراز کف معبر</th> <th>حداکثر پیشروی در معبر</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۲/۵ متر</td> <td>۲۵ سانتیمتر</td> </tr> <tr> <td>۲/۷۵ متر</td> <td>۵۰ سانتیمتر</td> </tr> <tr> <td>۳ متر</td> <td>۷۵ سانتیمتر</td> </tr> <tr> <td>۳/۲۵ متر</td> <td>۱۰۰ سانتیمتر</td> </tr> <tr> <td>۳/۵ متر</td> <td>۱۲۵ سانتیمتر</td> </tr> <tr> <td>۳/۷۵ متر</td> <td>۱۵۰ سانتیمتر</td> </tr> <tr> <td colspan="2">حداکثر پیش‌آمدگی در ارتفاع بالاتر از ۳/۵ متر از تراز کف معبر ۱/۵ متر است.</td> </tr> </tbody> </table>	حداقل ارتفاع حد زیرین تابلو نسبت به تراز کف معبر	حداکثر پیشروی در معبر	۲/۵ متر	۲۵ سانتیمتر	۲/۷۵ متر	۵۰ سانتیمتر	۳ متر	۷۵ سانتیمتر	۳/۲۵ متر	۱۰۰ سانتیمتر	۳/۵ متر	۱۲۵ سانتیمتر	۳/۷۵ متر	۱۵۰ سانتیمتر	حداکثر پیش‌آمدگی در ارتفاع بالاتر از ۳/۵ متر از تراز کف معبر ۱/۵ متر است.	
حداقل ارتفاع حد زیرین تابلو نسبت به تراز کف معبر	حداکثر پیشروی در معبر																
۲/۵ متر	۲۵ سانتیمتر																
۲/۷۵ متر	۵۰ سانتیمتر																
۳ متر	۷۵ سانتیمتر																
۳/۲۵ متر	۱۰۰ سانتیمتر																
۳/۵ متر	۱۲۵ سانتیمتر																
۳/۷۵ متر	۱۵۰ سانتیمتر																
حداکثر پیش‌آمدگی در ارتفاع بالاتر از ۳/۵ متر از تراز کف معبر ۱/۵ متر است.																	
	حداقل ارتفاع لبه زیرین تابلوهای طره و یا هر نوع پیش‌آمدگی تابلو، در محدوده ۱۵ متری تقاطع خیابان‌ها نباید کمتر از ۵ متر باشد.																
میخت ۲۰ (۱۳۹۶) ۳-۱-۷-۷-۲۰	۲۴- در هر تابلوی معرف کاربری حداکثر استفاده از مطالب زیر مجاز است: نوع کاربری، شغل، نام خاص، یا نما کاربری (پیکتوگرام) یا علامت تجاری که می‌تواند حاوی سال تأسیس باشد.																
اداره کل معماری و ساختمان	۲۵- در صورت وجود ضوابط رنگی طرح‌های موضعی مکانی برای تابلوها، باید از ضوابط مذکور برای انتخاب رنگ تابلو تبعیت گردد.																
میخت ۲۰ (۱۳۹۶) ۱-۲-۸-۷-۲۰	۲۶- نورپردازی تابلوهای معرف کاربری باید توسط منابع نوری ثابت باشد که از بیرون بر سطح تابلو بتابد و یا در داخل تابلو کار گذاشته شده باشد. این نور نباید مزاحمتی برای رانندگان و عابران ایجاد نماید، به هر صورت نور تابلوها نباید در فاصله ۱۲۰ سانتیمتری بیش از یک شمع بر فوت مربع شدت داشته باشد.																
اداره کل معماری و ساختمان	۲۷- در صورت استفاده از حروف درجا روی نما، نورپردازی باید توسط منابع نوری ثابت باشد که از بیرون به سطح بتابد یا در داخل تابلو کار گذاشته شود.																

۵-۲- جزییات تزئینی و پوشش گیاهی

مرجع	ضابطه
<p>ساماندهی طراحی مساجد و ساختمان‌های شهرداری تهران و اصلاح نماسازی ابنیه در شهر تهران مصوبه ۵۰۴ (۱۳۹۱) - ماده پنجم</p>	<p>۱- استفاده از نمادها و نقش‌های مغایر با فرهنگ اسلامی و ملی به نحوی که موجب بروز شائبه و اشاعه نمادهای صهیونیستی، فراماسونری و مسلک‌های ضد دینی و هتک حرمت شود، در نمای ساختمان‌ها ممنوع است. شهرداری تهران موظف است از صدور هرگونه پروانه ساخت و یا پایان کار برای این قبیل اماکن جلوگیری نماید.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۲- رنگ و طرح گلجای‌ها باید متناسب و در یک طیف هماهنگ با سایر الحاقات نما از جمله نرده، سایبان و... باشد.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۳- گلجای‌های قرارگرفته بر نما باید از نظر مکان قرارگیری از کلیت خطوط تقسیم جداره (عمودی و افقی) تبعیت کنند.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۴- عرض گلجای پنجره می‌بایست با عرض پنجره یا یکی از تقسیمات داخلی پنجره یکسان بوده و زیر پنجره یا زیر آن بخش از تقسیمات داخلی پنجره قرار گیرد.</p>
<p>اداره کل معماری و ساختمان</p>	<p>۵- از گیاهان پوششی سازگار با اقلیم در نما نظیر پایتال، پیچ امین‌الدوله، لیزوماکیا و امثالهم بهره گرفته شود.</p>

مرجع	ضابطه
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۵-۱-ب	۱- پیش‌آمدگی سایبان یا باران‌گیر بام از حد ساختمان در معابر عمومی، به میزان حداکثر ۸۰ سانتیمتر، در صورتی که حد زیرین آن از بالاترین نقطه کف معبر حداقل ۳٫۵ متر ارتفاع داشته و حد پیش‌آمدگی آن از لبه سواره‌رو حداقل ۸۰ سانتیمتر فاصله افقی داشته باشد، مجاز است.
مبحث ۱۹ (۱۳۸۹) ۱۹-۳-۳-۵	۲- ابعاد سایبان باید به اندازه‌ای باشد که در اوقات گرم سال از تابش خورشید به داخل جلوگیری کند و در اوقات سرد، جهت استفاده از گرمای تابشی خورشید، امکان ورود تشعشع خورشید را به داخل فراهم کند.
اداره کل معماری و ساختمان	۳- لازم است جنس سایبان پنجره و بازشو و تمام اتصالات آن به نمای ساختمان مناسب بوده و در برابر باد، باران و آفتاب مقاوم باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۴- فرم سایبان‌های ثابت و متحرک ساختمان باید متناسب با فرم رایج در بدنه شهری باشد و در یک طیف رنگی قرار گیرند. تبصره: در صورت نبود فرم رایج در بدنه، استفاده از فرم‌های ساده برای سایبان‌ها ضروری است.
اداره کل معماری و ساختمان	۵- هرگونه پیش‌آمدگی سبک یا موقت یکپارچه روی طبقه همکف تجاری و مغازه‌ها، یا سایبان‌ها باید به صورت شیب‌دار یا حلزونی طراحی گردند تا اضافات باران را از خود عبور دهند.
اداره کل معماری و ساختمان	۶- سایبان همکف باید به گونه‌ای باشد که با درختان خیابان، چراغ‌ها یا زیرساخت‌های عمودی دیگر تداخل نداشته باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۷- سایبان ورودی ساختمان مسکونی نباید مانع از دیدن پلاک ساختمان شود.
اداره کل معماری و ساختمان	۸- لازم است خط محوری سایبان‌های قرار گرفته بر پنجره‌های مسکونی دقیقاً با خط محوری پنجره‌ها منطبق بوده و میزان بیرون‌زدگی از طرفین پنجره، از هر دو طرف، یکسان باشد.

۵-۴-نرده و حفاظ

مرجع	ضابطه
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۱-۷-۵-۴	۱- در صورتی که کف فضای نیمه باز ساختمان در ارتفاعی بیش از ۷۰ سانتیمتر از تراز زمین یا فضای باز مجاور قرار گیرد، تعبیه جان پناه به ارتفاع حداقل ۱,۱ متر الزامی است.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۱-۱-۹-۹-۴	۲- ارتفاع دست اندازها یا جان پناهها از سطح فضا یا بام در دسترس، باید حداقل ۱,۱ متر و از لبه پله یا سطح شیب دار حداقل ۹۰ سانتیمتر باشد.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۲-۱-۹-۹-۴	۳- فاصله خالی بین دو نرده عمودی دست انداز و جان پناه نباید بیشتر از ۱۱ سانتیمتر باشد. در صورت وجود نرده های تزئینی، نباید از هیچ قسمت آن کره ای به قطر بیش از ۱۱ سانتیمتر عبور کند.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۳-۱-۹-۹-۴	۴- در صورت استفاده از میله های افقی در دست انداز و جان پناه غیر از فاصله مندرج در بند ۴-۹-۹-۱۲ (ضابطه شماره ۳ نرده و حفاظ)، طراحی دست انداز باید به گونه ای باشد که از بالا رفتن کودکان و احتمال سقوط آنها با تدابیری چون شیب داخلی یا هلالی برگشته جلوگیری کند.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۱-۲-۹-۹-۴	۵- ارتفاع میله های دستگرد که از لب پله و یا سطح کف تمام شده شیب راه اندازه گیری می شود، باید ۹۰ سانتیمتر باشد. این ارتفاع در تمام طول میله دستگرد باید به صورت یکنواخت امتداد داشته باشد.
مبحث ۴ (۱۳۹۶) ۴-۱-۹-۹-۴	۶- استفاده از شیشه ایمن و غیر ریزنده در جان پناه و دست اندازهای دارای شیشه به هر قطع و اندازه، الزامی است.
راهنمای طراحی و کنترل نماهای شهری (۱۳۹۶) ۳-۵-۴	۷- کلیه نرده ها و حفاظها از یک شیوه طراحی تبعیت نمایند.
اداره کل معماری و ساختمان	۸- لازم است جنس نرده و جنس تمام اتصالات آن به نمای ساختمان مناسب و در برابر باد و باران و آفتاب مقاوم باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۹- رنگ و طرح نرده ها باید هماهنگ با یکدیگر و با سایر الحاقات نما از جمله گلجای و سایبان و... باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۰- ایجاد لبه های تیز برای نرده و حفاظهای طبقه همکف ممنوع است.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۱- استفاده از حفاظهایی با اشکال نامتعارف برای لبه دیوار مجاور حیاط اکیداً ممنوع است. تبصره: منظور از نامتعارف اشکال ضد مذهبی، ضد فرهنگی و متضاد با عرف جامعه است. تبصره: طبعاً تشخیص نامتعارف بودن اشکال بر عهده کمیته نما باشد.
اداره کل معماری و ساختمان	۱۲- طرح نرده همکف و دیوار حیاط و نرده مابین واحدهای مسکونی می بایست متناسب با طرح

نما باشد و برای تایید به کمیته نما ارائه گردد. ساختمان

۶- نورپردازی

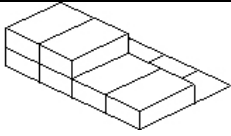
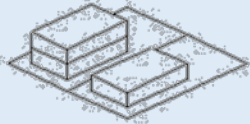
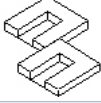
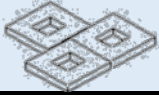
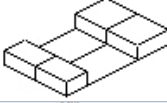
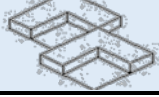
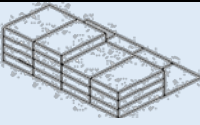
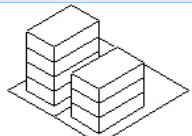
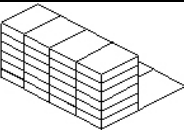

مرجع	ضابطه
اداره کل معماری و ساختمان	۱- از ایجاد کنتراست‌های شدید در نورپردازی نمای ساختمان‌ها پرهیز شود تبصره: مشخصاً این ضابطه در بناهای غیرمسکونی موضوعیت دارد.
اداره کل معماری و ساختمان	۲- فرم نورپردازی بناها باید با فرم بنا هماهنگ باشد. تبصره: مشخصاً این ضابطه در بناهای غیرمسکونی موضوعیت دارد.
اداره کل معماری و ساختمان	۳- در نورپردازی ساختمان، چراغ‌ها نباید در نما نمایان باشد. تبصره: مشخصاً این ضابطه در بناهای غیرمسکونی موضوعیت دارد.
اداره کل معماری و ساختمان	۴- رنگ‌های استفاده شده در نورپردازی باید متناسب با کاربری و فعالیت بنا باشد. تبصره: مشخصاً این ضابطه در بناهای غیرمسکونی موضوعیت دارد.
اداره کل معماری و ساختمان	۵- از جانمایی چراغ‌ها در مکان‌هایی با دسترسی سخت پرهیز شود. تبصره: مشخصاً این ضابطه در بناهای غیرمسکونی موضوعیت دارد.
اداره کل معماری و ساختمان	۶- نورپردازی ساختمان‌ها نباید برای واحدهای تجاری همجوار و روبرو، عابران پیاده و رانندگان ایجاد خیرگی کند.
اداره کل معماری و ساختمان	۷- نور تابلوها در فاصله ۱۲۰ سانتیمتری نباید بیش از یک شمع بر فوت مربع شدت داشته باشد.

جدول الزامات نور و هوا و محدودیت‌های الزامی فضاها (مبحث ۴، ۴-۶-۳-۲)

اتاق و فضای موردنظر	پیش‌بینی سطح شیشه پنجره نسبت به سطح کف			پیش‌بینی سطح شیشه پنجره نسبت به سطح کف		نسبت سطح بازشوی تهویه به سطح کف فضا	حداقل سطح بازشوی تهویه	الزامی بودن نور طبیعی	الزامی بودن تهویه طبیعی
	حداقل عرض به متر	حداقل سطح به مترمربع	حداقل ارتفاع به متر	سطح نورگذر در یک دیوار به ۴/۵ متر از دیوار مقابل	سطح نورگذر در بیش از یک دیوار یا به فاصله کمتر از ۴/۵ متر از دیوار مقابل				
توقفگاه سواره کوچک	-	-	۲/۲۰	۱:۲۰	۱:۲۰	۱:۲۵	-	-	-
توقفگاه سواره متوسط و بزرگ	-	-	۲/۴۰	۱:۸	۱:۸		-	-	-
فضای اشتغال (اداری یا تجاری)	-	-	۲/۴۰	۱:۸	۱:۸	۱:۱۶	-	-	-
راهروهای عمومی و دسترس‌های خروج	-	-	۲/۱	۱:۲۵	۱:۲۵	۱:۲۵	۰/۹۰	-	-
راه‌پله‌ها (در هر طبقه)	-	-	-	۱:۸	۱:۸	۱:۱۶	۰/۴۵	-	-
زیرزمین‌ها	-	-	۲/۴۰	۱:۲۵	۱:۲۵	بسته به نوع استفاده		-	-
فروشگاه‌ها	-	-	۲/۴۰	۱:۸	۱:۸	بسته به اندازه و نوع استفاده		-	-
فضای اشتغال (صنعتی)	-	-	-	مقررات خاص بر اساس نوع کار		۱:۱۲	-	-	-
کلاس‌های درس تا متوسطه (بالای ۲۰ نفر)	-	-	۳/۰۰	۱:۵	۱:۵	۱:۱۲	-	+	+
محفظه آفتاب‌گیر	-	-	۲/۴۰	۱:۴	۱:۴	۱:۱۶	-	+	+
فضاهای جمعی (بالای ۲۰ نفر)	-	-	۳/۰۰	۱:۸	۱:۸	بسته به نوع استفاده		-	-

ادامه جدول الزامات نور و هوا و محدودیت‌های الزامی فضاها (مبحث ۴، ۴-۶-۳-۲)

اتاق و فضای موردنظر	الزامات حداقل فضا			پیش‌بینی سطح شیشه پنجره نسبت به سطح کف		نسبت سطح بازشوی تهویه به سطح کف فضا	حداقل سطح بازشوی تهویه	الزامی بودن نور طبیعی	الزامی بودن تهویه طبیعی
	حداقل عرض به متر	حداقل سطح به مترمربع	حداقل ارتفاع به متر	سطح نورگذر در یک دیوار به فاصله بیش از ۴/۵ متر از دیوار مقابل	سطح نورگذر در بیش از یک دیوار یا به فاصله کمتر از ۴/۵ متر از دیوار مقابل				
فضای اقامت اصلی واحد مسکونی	* ۲/۷۰	۱۲/۰۰	* ۲/۶۰	۱:۷	۱:۸	۱:۱۶	-	+	+
فضاهای اقامت دیگر	۲/۱۵	۶/۵۰	۲/۴۰	۱:۷	۱:۸				
فضاهای منضم به فضای اصلی	-	-	۲/۴۰	۱:۷	۱:۸				
فضاهای نورگیر از محفظه آفتاب‌گیر	۲/۱۵	۶/۵۰	۲/۴۰	۱:۴	۱:۴				
فضاهای انباری	-	-	۲/۱۰	۱:۲۵	۱:۲۵	۱:۲۵	-	-	-
آشپزخانه مسکونی	۱/۸۰	۵/۵۰	۲/۴۰	۱:۸	۱:۸	۱:۱۶	-	*+	*+*
آشپزخانه دیواری	-	-	۲/۴۰	۱:۸	۱:۸			-	-
اتاق نشیمن و غذاخوری یا چندمنظوره	* ۳/۰۰	۱۴/۵۰	* ۲/۶۰	۱:۷	۱:۸	۱:۱۶	-	+	+
اتاق آشپزخانه و غذا خوردن	۲/۱۵	۷/۵	۲/۴۰	۱:۷	۱:۸	۱:۱۶	-	*+	*+*
اتاق اقامت، پختن و غذا خوردن	* ۳/۰۰	۲۰	* ۲/۶۰	۱:۷	۱:۸	۱:۱۶	-	+	+
فضاهای بهداشتی	-	-	۲/۱۰	۱:۱۰	۱:۱۰	۱:۲۰	/۱۸	-	-

گروه‌بندی ساختمان‌ها طبق مقررات ملی ساختمان	
ساختمان‌های ۱ و ۲ طبقه	
	گروه ۱: ساختمان‌های ردیفی، نیمه برونگرا، مدرن
	گروه ۲: ساختمان‌های مجزا، گوشک مانند، ویلایی، مدرن، برونگرا
	گروه ۳: ساختمان‌های ترکیبی، سنتی، درون‌گرا
	
	
	
ساختمان‌های ۳ و ۴ طبقه	
	گروه ۴: ساختمان‌های ردیفی، خانه‌های شهری نیمه برونگرا، مدرن
	گروه ۵: ساختمان‌های مجزا، خانه‌های شهری، مدرن، برونگرا
ساختمان‌های بیش از ۴ طبقه (تا ۲۳ متر ارتفاع)	
	گروه ۶: ساختمان‌های ردیفی، خانه‌های شهری، نیمه برونگرا، مدرن
	گروه ۷: ساختمان‌های مجزا، خانه‌های اطراف شهر، مدرن، برونگرا، برج
ساختمان‌های بلند	
	گروه ۸: ساختمان‌های بیش از ۲۳ متر ارتفاع